

La frase del dia

“Vaig cap a judici ferma i segura per defensar la democràcia i la justícia”

Dolors Bassa, EXCONSELLERA DE TREBALL, AFERS SOCIALS I FAMÍLIES

Tribuna

Julieta Piastró. Professora a la URL - Blanquerna

‘Kadish’ per a Amos Oz

Voldria honorar aquest entranyable escriptor jueu no religiós amb un *kadish* de dol, pregària jueva que es recita en memòria dels morts. Un *kadish* construït amb paraules que no intenten evocar allò sagrat, però que creuen, com el mateix Oz, que la continuïtat jueva ha estat sempre pavimentada amb paraules.

LES PARAULES que Amos Oz ens ha deixat, les trobem en forma de novel·les, relats curts, assaigs i un llibre autobiogràfic titulat *Una història d'amor i de foscor*. En aquest, Oz narra amb una extraordinària bellesa la seva infantesa. Sovint recordo i rellegeixo amb emoció les pàgines en les quals narra la primera vegada que el seu pare li va deixar un espai a la prestatgeria dels llibres i ell els va ordenar per dimensió. L'enuig del pare i la seva posterior explicació de les múltiples formes en què es poden ordenar els llibres, excepte per dimensió com si fossin soldats, va constituir per a ell una lliçó de vida, en la qual el pare li descobreix els múltiples camins de la vida.

L'ASSAIG TITULAT *Els jueus i les paraules* fou escrit a dues veus junt amb la seva filla historiadora Fania. Un preciós llibre en què pare i filla fan una revisió històrica de la relació dels jueus amb les paraules i els llibres, des de la Torà, les dues versions del Talmud, o el Càntic dels Càntics, fins a la que els autors anomenen “la nostra era postfreudiana” en la qual la formació dels dos mestre-deixeble i pare-fill, de vegades superposats i metafòricament relacionats, comporten una gran fascinació. L'assaig l'acaba amb una reflexió al voltant de la importància de la comunitat, ja que aquesta ha estat la manera natural de l'existència jueva. Mentre tinguem paraules comunes serem una comunitat. Aquesta afirmació ens remet a molts altres escrits i entrevistes en les quals l'autor ha afirmat: “Som un poble de text. Parlem sobre textos, llegim textos a les festes quan ens asseiem a sopar, llegim textos i discutim els textos i quan els jueus van haver d'escapar dels po-

groms (...) enmig de la nit van haver de deixar-ho tot però es van emportar amb ells els nens i els llibres.”

ELS TEMES DE LES NOVEL·LES d'Amos Oz són els de la condició humana, té un vessant de llibres d'històries d'amor i desamor, en els quals l'autor fa ostentació del seu coneixement de la complexitat de l'ésser humà del seu domini de la paraula justa, precisa, exacta, per descriure magistralment cada emoció, cada gest, cada silenci. En aquesta temàtica destaquen *No diguis Nit*, *El meu Mikhael*, *La caixa negra*, *Les dones de Yoel* i *El mateix mar*. *La caixa negra*, no menys creatiu, és un diàleg epistolar entrecreuat entre tots els immiscits en una trama d'amor, desamor, traïció, desig i odi. En aquesta, com en totes les seves novel·les, hi trobem com a teló de fons l'escenari d'Israel amb els seus conflictes polítics i la seva presa de posició crítica. Perquè Amos Oz ha estat un escriptor sempre compromès amb la justícia i la pau.

MENTRE ESCRIC AQUEST ARTICLE i reviso cada un dels seus llibres, van apareixent a dins de cadascun retalls de periòdics que atresoro, articles d'opinió política escrits

“Amos Oz viurà sempre que hi hagi una lectora o un lector que es deixi abraçar per les seves paraules, orientar per la seva saviesa, enlluernar per la seva bellesa

per ell. Dins de *Les dones de Yoel*, m'ha aparegut un esplèndid article titulat *El mal té una olor inconfusible*; es tracta del discurs que va fer en la recepció del premi Goethe, a Alemanya. En aquest text ens recorda que el mal és temptador i seductor. Que l'agressivitat pot obrir-se pas entre nosaltres i que fer el bé és una decisió i una elecció davant de la qual ens trobem diverses vegades al dia. Acaba el discurs amb una frase en la qual plasma la seva pròpia vida. Imaginar l'altre no és una mera eina estètica. És, a més (...), un imperatiu moral fonamental. I, sobretot, imaginar l'altre és un plaer humà profund i molt subtil.

SÓN MOLTS ELS TEMES que Amos Oz ha abordat amb mestratge. Però n'hi ha un que no puc deixar d'esmentar perquè de tots els grans escriptors que he llegit, no n'hi ha cap altre que hagi aconseguit escodrinyar com ell la pregunta de Freud sobre “què és una dona?” A cada una de les seves novel·les, a cada un dels seus escrits, és present la qüestió de la dona, no com una concessió feminista, sinó com a pregunta i desig de saber. La seva curiositat o la seva necessitat queda reflectida en la novel·la *Conèixer una dona*, en la qual l'heroi acaba vivint a la mateixa casa amb la seva mare, la filla i la sogra. O en la novel·la *Fima*, en què arriba a crear un personatge fascinant anomenat Fima, que treballa de recepcionista a la consulta d'un ginecòleg i d'aquesta manera imagina, escolta i sent les dones que l'envolten.

LES SEVES PARAULES han quedat plasmades també en innumerable articles i entranyables entrevistes al seu estudi de Tel Aviv, envoltat de llibres, amb un còmode jersei de llana basta i la seva profunda mirada blava sempre brillant.

AMOS OZ VIURÀ sempre que hi hagi una lectora o un lector que es deixi abraçar per les seves paraules, que es deixi orientar per la seva saviesa, que es deixi enlluernar per la seva bellesa.

De set en set

Lluís Muntada

Un 155 psíquic

El triomf del 155 és aclaparador. És inútil derogar-lo de manera formal. Ja era aquí abans de decretar-se, i seguirà vigent després de ser retirat oficialment. Era vigent perquè els creadors de “la Transició va ser modèlica”, a qui també coneixereu per treballs com “*iHabéis despertado al monstruo!*”, tenen una atàvica concepció patrimonial de la política. La política i els temps de la política pertanyen al *Gobierno Central*, principi teològic que ha permès considerar la Constitució com un llibre sagrat, amagar durant decennis les balances fiscals, incomplir any rere any amb tota impunitat una llei orgànica com l'Estatut, i dictar que l'independentisme era una heretgia i, en conseqüència, aplicar mesures per enviar-lo al correccional, i tot per no haver de reconèixer mai el principi democràtic d'igualtat ideològica que hauria de convertir l'independentisme en subjecte polític de ple dret.

Ara s'imposa un 155 psíquic, tant o més efectiu que el que va ser oficial en el seu moment. Tothom torna a tenir clar que l'Estatut és de “quita y pon”. Les detencions claveguerístiques, abonades –a través de la mentida– pel ministre de Justícia i la delegada del Govern a Catalunya, són esperit 155. Cada cop que l'ceta recorda que el 155 es pot tornar a aplicar és com aquells venedors de braques al mercat (*iAy que me las quitan de las manos!*) i, allora, un exemple encarnat dels actes performatius de la parla apuntats per Austin: quan amenaces, també estàs executant l'amenaça. La idea que “més enllà de la Ley” no hi ha marge de discussió és un embrió de paral·lisi totalitària. És 155. Com també és 155 la consciència desolada que la raó democràtica no és prou poderosa per fonamentar cap canvi ni millora de les llibertats. Impera un 155 psíquic. És a dir, real. En aquest estat comença el Judici de la Vergonya.

Sísif

Jordi Soler

